

**Відділ освіти
Згурівської районної державної адміністрації**

Районний методичний кабінет

Згурівська гімназія

**Матеріали
вчителя іноземної мови
Остапенко Вікторії Миколаївни,
представлені для участі
в II турі конкурсу
“Учитель року-2009”
із номінації “Іноземна мова”**

Посвячена долею

У класі тихо... Шумлять за вікнами старі липи, клени та каштани, пускаючи тінь дивними силуетами у залитий серпневим сонцем клас. Ці силуети витанцьовують на рівних рядах парт та стільців, перестрибують на чисту дошку, що вже приготувалася приймати рясні записи крейдою, далі тіні перебираються по стіні на стенди та шафи. Книги, папки малюнки та іграшки стоять на полицях, ніби завмерши. Ось-ось задзвенить дзвінок, забіжить у клас дівчора- і книги оживуть, увіллються у повсякденний напружений ритм шкільного життя. У класі багато квітів - на вікнах, над дошкою, у кутку біля вікна. Вони підставляють своє листя променям сонця, ловлячи його щире тепло у передосінні серпневі дні.

За столом, поруч із комп'ютером, телевізором та іншою технікою, що підготовлена до використання, сидить учителька. На столі лежать книги та папери. Тримавши записи у руках, учителька замислено дивиться на ці грайливі тіні у класі. У школі ще пахне фарбою. Усе готово до початку нового шкільного року. Тихо...

А завтра задзвенять дитячі голоси, лунатиме тупотіння кроків коридорами. Оживе школа. Разом із тим розпочнуться трудові дні з ранку до вечора, наповнені титанічною працею, що, можливо, не така помітна, але така важлива.

Про що ж замислилась учителька. Може, пригадала роки дитинства, коли бачила свою матір, теж учительку, схилену над книжками та зошитами; коли вечорами слухала цікаві оповідки та кумедні історії з шкільного життя; коли улюбленою грою була гра «У школу» разом з молодшою сестричкою. Зрозуміло, що довго розмірковувати над вибором майбутньої професії не довелося.

А може, учителька поринула думками у свої студентські роки, коли разом із подругами набувала знань учительської професії, наполегливо працювала над вивченням педагогіки, психології та іноземних мов. Після занять було цікаво піти в театр чи музей або ж просто поблукати вулицями розкішного Києва.

Займалася у гуртку народного танцю, улітку любила подорожувати. Збереглися яскраві спогади про туристичну мандрівку горами Кавказу. А ще згадується практика у піонерському таборі, де доводилося реалізувати весь свій талант, усі здібності, усю фантазію, бути малечі і за маму, і за тата, і за старшого брата.

Можливо, підсумовує вона результати своєї праці за сімнадцять років. Після Київського педагогічного інституту іноземних мов за направленням повернулася працювати у Згурівський район. Десять років пропрацювала у Згурівській середній школі, потім запросили до гімназії (з поглибленим вивченням іноземних мов), яка щойно утворилася. Довелося багато попрацювати над впровадженням нових підручників британського видання, оформленням кабінету (особливою гордістю якого є квіти), який згодом атестували на першу категорію. За час роботи у гімназії її учні посідають лише перші та другі місця у районних предметних олімпіадах з іноземних мов, а в обласних – біля першої десятки. Були написані три науково-дослідницькі роботи, дві з них брали участь у II (обласному) етапі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук. У гімназії організована позакласна робота з іноземних мов. Організуються свята, концерти, вистави англійською мовою, цікаво проходить тиждень вивчення іноземних мов зі змаганнями, КВК та випуском газет англійською мовою. Три роки вчителька працювала з представниками Корпусу миру, що додало великого досвіду у роботі. Але найголовніше те, що її учні захоплюються вивченням англійської мови. Багато випускників гімназії пов'язує свою майбутню професію з іноземною мовою.

Тріпотять віттям липи, клени та каштани. Ледь погойдується листя амарилісів, драцени та монстери від подиху вітру біля відкритого вікна. Сонячний промінь ковзнув від вікна по обличчю вчительки, грайливо засліплюючи очі. Посміхнулася вчителька, перевела погляд на свої записи. А там запитання: "Чому ви любите свою роботу?". І охайними впевненими рядками ляжуть на папері слова: "Я люблю професію вчителя, бо це моє життя, навіть не його частина, хоч це й звучить пафосно, а ціле життя. Уроки у

гімназії, спілкування з дітьми на перервах, у позаурочний час. Дорогою додому чи до школи часто зустрічаю батьків, якщо потрібно зупиняюсь, розмовляємо. У гімназії навчаються мої дві доньки, чоловік теж працює у школі вчителем географії. Тож уявляєте, про що можуть бути у нас розмови вдома? Часто наші учні приходять до нас додому, одні за допомогою, інші- просто поспілкуватися.

Люблю свою роботу, бо я потрібна, бо я можу реалізувати свої здібності і отримую позитивні емоції від спілкування, хоч іноді люблю побути на самоті. Люблю, коли урок цікавий, коли діти вже чекають тебе перед школою і біжать тобі назустріч; коли учні дивуються, що так швидко пройшов урок; коли довіряють тобі свої таємниці; коли приносять показати нову книгу чи якусь річ. Люблю розгадувати характери, спостерігати і передбачати. Люблю, коли після впертої, наполегливої, іноді суперечливої роботи учні розуміють тебе і є результат твоєї роботи. Тоді це твій Еверест, твоя перемога, твоя гордість!”

Закінчила вчителька писати рядок. Склала папери. Зачинила вікно, бережно відхиливши рукою листя високої розкішної пальми, яку виростила із зернини фініка. Вийшла з класу, зачинила двері, щоб завтра, 1 вересня, знову відчинити їх перед дітворою, за якою вже встигла скучити. Відчинити двері- та поринути у вир шкільного життя, у вчительську працю, у яку вона посвячена долею і цими кленами та каштанами за вікном.

19. Даю згоду на внесення інформації в базу даних та публікацію матеріалів в періодичних та інших виданнях з можливим редагуванням - Так.

Підпис учасника

Дата

Опис
досвіду роботи
учителя іноземної мови
Згурівської гімназії
Остапенко Вікторії Миколаївни

Найбільше щастя для людей на землі – спілкування. А надто спілкування приносить радість, коли інші розуміють одне одного. Людина, яка володіє іноземною мовою, відчуває неймовірне щастя та насолоду, спілкуючись з іноземцями і усвідомлюючи той факт, що її мова зрозуміла. Не потрібно наголошувати на тому, як важливо знати іноземні мови, щоб орієнтуватися у сучасному світі інформації та новітніх технологіях. Володіння іноземними мовами є необхідною умовою сьогодення у реалізації професійних здобутків. Вивчення іноземних мов у сучасному світі постійно знаходиться у центрі уваги національно-освітніх програм. Їхній статус багато в чому визначає активізацію політичного, суспільного, культурного та економічного життя, а також формування „мовного смаку епохи”. Головна мета, до якої прагнуть усі, хто вивчає іноземні мови в усіх країнах, – це перебороти мовленнєву скованість, мати професійну орієнтованість мовлення на іноземну мову з виробленням навичок розуміти чужу мову і інше середовище.

Роль учителя іноземної мови у вихованні та навчанні учнів неоціненна. Відповідно до того, чи зможе вчитель викликати в учнів зацікавленість до предмета та бажання вчити мову, буде залежати результат подальшого навчально– виховного процесу, і, зрештою, буде зрозуміло, чи зможе учень стати тим, ким прагне стати, та досягти успіху в житті.

У 1992 році я закінчила факультет англійської мови Київського державного педагогічного інституту іноземних мов, навчалася на стаціонарі. Англійську мову викладаю 17 років. Спочатку працювала у Згурівській ЗОШ І-ІІІ ст. Із 2002 року викладаю англійську мову у Згурівській гімназії. Науково-методична проблема, над якою зараз працюю – „Використання інформаційних технологій на уроках та в позакласній роботі”. Роботу на уроках намагаюсь організувати так, щоб учні не лише отримували практичні знання з граматики, лексики, а й могли реалізувати свої здібності.

Прийшла працювати у гімназію, коли вона лише утворилася, тому все доводилося розпочинати з нуля. Перш за все опрацювала нормативно- правову базу (закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»,

Національну доктрину розвитку освіти, Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти, основні засади мовної освіти, визначені Радою Європи, «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання та оцінювання»). Вибрала з переліку базові підручники, рекомендовані Міністерством освіти і науки України та визначені педагогічною радою Згурівської гімназії. Опорою у роботі стали навчально-методичні комплекси британського видавництва Macmillan та Longman. Вони не лише спонукали до навчання та задовольняли потреби у вивченні іноземної мови, але й робили урок цікавим, таким, де можна було б поєднати вивчений матеріал із власним досвідом і на основі цього приходити до власних висновків, робити передбачення, розвивати далі події і при цьому розуміти, що ти не просто був учнем на уроці, але й активним творцем подій, без якого не відбулося б щось важливе. Ці підручники дають різноманітність вправ для розвитку чотирьох видів мовленнєвої діяльності, теми в них присвячені не лише огляду культури країн Європи та Америки, а й висвітленню життя підлітків цих країн. Важливим є й те, що вони розроблені з урахуванням вікових особливостей учнів. Підручники містять сучасні матеріали з мережі Інтернет, а також комунікативні завдання для роботи в групах та парах. Цікаві пригоди героїв зі сторінок підручника та яскраві малюнки не тільки захоплюють, а й дають політ творчої уяви. Але найголовніше це те, що ці підручники відповідають вимогам вивчення іноземних мов, вони доповнені аудіокасетами, CD та DVD дисками. Це дає змогу реалізувати питання застосування інформаційних технологій на уроці.

Щоб забезпечити активну участь учнів у процесі їх навчання на уроці, який би перетворився на діалог, живий обмін інформацією між учителем та учнями, на початку уроку створюю невимушену, доброзичливу атмосферу. Після привітання з класом намагаюся налагодити діалог, розпитуючи про відсутніх, про те, із яким настроєм прийшли школярі на урок; можливо, це будуть запитання щодо якихось подій чи фактів, що якимось чином пов'язані з матеріалом уроку.

Велику увагу на уроці уділяю повідомленню теми уроку та мотивації вивчення матеріалу. Тут використовую слайди, як один із засобів мультимедійного навчання на уроках іноземної мови. Тема уроку та пункти завдань з'являються один за одним з певним інтервалом часу. Таким чином, мотивую і пояснюю кожне із завдань. Якщо потрібно, можна повторити даний слайд на різних етапах уроку, щоб показати, яка робота вже зроблена на уроці. (додаток 1)

Із першої хвилини уроку стараюся зацікавити учнів. Такий етап уроку як Warming-up дає можливість учням зосередитися, налаштуватися на сприйняття іншомовної лексики та граматичного матеріалу. Учителю ж цей етап дає можливість не тільки зосередити учнів на вивченні іноземної мови та зацікавити їх, але й плавно перейти до вивчення теми уроку. За допомогою мультимедійних засобів навчання можна використовувати безліч форм роботи. Це і відповіді на запитання, міні-тести, опис малюнків, відгадування загадок, пазлів, складання віршів, бесіди за ситуацією, доповнення словесного ряду, чи, навпаки, виділення зайвого слова з ряду слів та інше. Часто звертаюся до прислів'їв та висловів відомих людей чи персонажів творів. Вони дають стимул для пошуку аналогій у рідній мові. Прислів'я є невід'ємною складовою частиною "міжкультурного" країнознавства. З опорою на вивчену лексику учні можуть самі моделювати ситуації, де можна було б вжити той чи інший вислів. (додаток 2)

Кожен свій урок стараюсь побудувати включаючи чотири форми мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, письмо та усне мовлення (монологічне та діалогічне). Оскільки учням набагато зручніше ознайомитися з текстом, маючи перед собою надрукований текст у підручнику, слайд використовую з метою контролю прочитаного або ж доповнення тексту краєзнавчим матеріалом чи інформацією про автора. Застосовуючи мультимедійні засоби у даній роботі, підбираю музичний супровід до тексту, який відповідає тематиці та настрою прочитаного (додаток 3).

Під час проведення аудіювання слайд допомагає актуалізувати увагу на аудіотексті. Прослуховуючи текст, учні одночасно бачать перед собою зображення подій чи фотографії людей, а це розвиває творчу уяву, емоційне сприймання та допомагає краще зрозуміти почуте. Для виконання завдань під час та після прослуховування тексту виводжу на екран різноманітні творчі вправи, таблиці, запитання, тести, слова на переклад та інші завдання.

Безсумнівно, обговорення фактів чи інформації стає набагато цікавішим та емоційнішим, коли пропонується не лише питання для обговорення або текст, але й є візуальний ряд як підґрунтя для спілкування. Під час монологічного мовлення виводжу на екран опорний план чи схему розповіді, або ж серію малюнків, що допомагають учням краще справитися із завданням (додаток 4).

Велике значення на уроці має вивчення лексичного та граматичного матеріалу. А вивчення лексики відбувається набагато ефективніше, коли воно супроводжується звуком та підкріплюється зоровими образами. На слайді спочатку показую слово, потім демонструю малюнки, які дають змогу ефективно і цікаво організувати процес вивчення лексики (додаток 5).

Оскільки застосування мультимедійних засобів навчання дозволяють максимально реалізувати принцип наочності, мені все менше доводиться завішувати стіни класу таблицями чи списувати дошку схемами. За допомогою комп'ютера та цифрового проектора на екран виводяться граматичні правила та схеми з правилами застосування їх у мові. Після цього пропоную граматичні вправи, які дають змогу учневі самостійно вивчити і закріпити виучуваний матеріал. А в кінці кожної вправи є тест для самоперевірки. Позитивним є те, що одночасно з виконанням вправ коригую відповіді учнів, пояснюю складні моменти (додаток 6).

За останні роки Internet став одним із визначних інструментаріїв у навчанні іноземних мов, головним чином англійської. Сама природа мережі Internet впливає на процес засвоєння іноземної мови, перетворює його на „інакше навчання”, аніж таке, яким воно завжди було до впровадження цього інструмента. По-перше, Internet містить безмежну й невичерпну кількість

джерел для навчання іноземної мови; по-друге, надає тим, хто вивчає іноземну мову, можливість майже без обмежень спілкуватися цією мовою у віртуальному просторі (електронна пошта, чати, форуми, блоги та ін.) Використовую Internet для пошуку інформації під час підготовки до уроків, оформлення звітів та презентацій. Для старшокласників це є інформаційним джерелом для виконання проектних та наукових робіт, основним засобом пізнавальних потреб.

Засоби мультимедіа та Internet широко використовую і в позакласній роботі при проведенні свят, конкурсів, опитувальників, вікторин.

У своїй роботі дотримуюся комунікативно орієнтованого викладання іноземних мов, коли учні не тільки здобувають знання, а й розвивають навички та вміння використовувати мовні форми для реальних комунікативних цілей. Плануючи творчі види навчальної діяльності, враховую загальну підготовку учнів, а також вікові та індивідуальні відмінності. На уроці окремі учні отримують індивідуальні завдання. Пропоную такі види творчої діяльності як «згода-незгода», «розумовий штурм», «капелюх із квітками», «відповіді по колу», «інтерв'ю», «дебати», «реакція на зображення чи твердження», «словесна асоціація», «лист», «незакінчена історія», «рекламна брошура», «пантоміма», «розігрування ролей», «перефразовані вірші». Під час роботи з римуваннями учні розвивають творчі здібності, пам'ять. Пропоную учням самим зробити переклад англійських віршів (додаток 7).

На уроках також використовую ігрові ситуації: «журналісти», кросворд, „Хто більше?“, „Усе навпаки“, ланцюжок, „Вилучи зайве“, „Наведи порядок“, „Знайди помилку“, „Неймовірні ситуації“.

Для перевірки знань і навичок учнів використовую тестування. Іноді це може бути письмова творча робота після вивчення тематичного модуля у підручнику. Підготовці до написання тестів та письмових робіт приділяю велику увагу, адже це йде підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. Іноді після вивчення теми учні захищають проекти. Це такі проекти як

”Animals” у 6 класі, ”Vegetables and fruits of my country” у 7 класі, ”Future world” у 9 класі та інші (додаток 8).

Намагаюся на кожному уроці використовувати виховні можливості свого предмета, поважати культуру та традиції не тільки інших країн, але й шанувати українські національні традиції.

Маю певні результати своєї роботи. Так, протягом 2002 – 2008 рр. учні Згурівської гімназії займали лише 1 та 2 місця на районних олімпіадах, а на III (обласному) етапі Всеукраїнських олімпіад з іноземних мов- 9 місце у 2004 р. та 12 - 13 місце у 2008 р.

Також працювала з учнями 10 - 11 класів над науково- дослідницькими роботами:

- у 2004-2005 н. р. з Маклаковим Дмитром з теми „Освіта США та України” (призер I (районного етапу) Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України);

- у 2005-2006 н. р. з Миронець Катериною з теми “Optimists and pessimists. Some peculiarities of the vocabulary”;

- у 2006-2007 н. р. з Дерунець Наталією з теми “Colours in the English poems, fairy-tales and stories”.

Останні дві роботи захищалися на II (обласному) етапі конкурсу.

Великий досвід роботи отримала від співпраці з представниками Корпусу миру. Були організовані цікаві зустрічі, вечори. Учні охоче займалися у гуртку вивчення англійської мови English Club. Разом з учнями отримала можливість поспілкуватися з носіями мови.

Керую методичним об'єднанням вчителів гуманітарного циклу Згурівської гімназії. Особливу увагу у його роботі приділяю підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання та реалізації проблемного методичного питання гімназії. Постійно користуюся фаховими журналами, методичною літературою, виступаю на районних семінарах вчителів іноземних мов, а також відвідую обласні семінари при КОПОПК та семінари видавництва Macmillan.

Сьогодні, як ніколи раніше, статус іноземної мови має тенденцію до постійного зростання. Серед світової спільноти вона все ширше набуває ролі міжкультурного спілкування. Важлива роль покладається саме на вчителя. Викладач іноземної мови розвиває почуття поваги до традицій країни, мова якої вивчається, заохочує кожного учня до сумлінної праці. Заохочуючи учнів вивчати іноземну мову, він дає їм можливість відчувати себе громадянами світу, частинкою якого є Україна.

Додаток 1

The topic of our lesson is 'Healthy eating'. At this lesson we will:

- Learn and practice new words to the topic 'Food';
- Make dialogues about your eating habits;
- Watch a video about British food;
- Read the text 'Food for thought' and discuss it;
- Listen to a report about the importance of healthy eating;
- Learn a Cookie receipt.

Today we are going to talk about food, health food. I think it is not needed to say how important this topic is in our everyday life. One thing is that we must think about our health, another – we meet a lot of information on the radio and TV, read it on the labels of food products and must understand it. Also, it is very interesting to know the food traditions of other countries. Finally, you have an examination this year. You have a question about healthy eating and you need to write a receipt of your favorite food. I think our lesson will help you to do this.

Додаток 2

- I've thought of a great way to get rich.
- What's your idea?
- Well, I am going to use the apples from the apple-tree in my garden to make apple pies. Then I'll sell the pies to my neighbours. With the money I'll open a small bakery and I'll sell all kinds of pies and cakes. Then with the profits from the bakery I'll open another store. And then I'm going...
- Hey! Wait a minute. Not so fast. One step at a time. Pick the apples first. Don't count your chickens before they are hatched.

Додаток 3

Додаток 4

Write a short biography of Janica Kostelic, a Croatian skier. Use the Passive and the cues below. Add more information if you like.

- 1 Janica/born/1982
- 2 She/first put on skis at the age of three
- 3 She/selected for the national team/she/16 years old
- 4 Janica/injured/many times so far
- 5 Janica/operated on about ten times
- 6 She/allowed to ski in spite of her knee injuries
- 7 She/admired for her hard work and ambition
- 8 She/liked because of her sense of fun

» About me » Fill Janica's victories » Races and results » Sponsors » Ski equipment » Photo gallery » Press about Janica » Others about Janica » Race videos » Links » Fan corner		Info Born: 5. 1. 1982. in Zagreb Weight: 76 kg Height: 175 cm Contact: janica@croski.hr Ski equipment: bindings: Salomon skis: Salomon ski boots: Salomon	
» Banner	Favourite movies? Die Hard 3, Platoon.	If you could change your name, what would it be? Janica!	ivickakostelić official website croski official website
	Favourite actor? Bruce Willis.	What are you like when you're angry? Angry and dangerous, but not for long.	» Skicomm Lanser :: 12.04.2007. he he hrvoje::vk :: 12.04.2007. pozdrav ljudi, šta ima? vrijeme more, a mora se uciti, uzivajte ljudi... pozdrav JANICI... anamarija :: 12.04.2007. pozz svima... janice hvala ti s javljas.....vel pusa za dani i js ivana :: 12.04.2007. jutro svima... janice veliki poz varaždina i svima velika kiss tara :: 12.04.2007. Janice ti si toliko izvan serijs osoba da naravno da privlači interes medija i svih ostalih. ti ili ne to će uvijek biti tako... uvijek moraš biti prva napro istina, tvoji bi navijači bili sre skijaš i da budeš 10, ja bi o uživala u tome samo da te n gledati na stazi... Ti si rođena skijanje i to je ono što ti je namijenjeno od B.o.g.a ne d
	What colour are your bed sheets? Depends on the hotel.	Favourite sports? All.	
	Favourite fruit? Water melon, and everything except bananas and melons.	Favourite sportsmen? Michael Jordan and Dennis Rodman.	
	Do you keep a diary? Yes.	Favourite food? "Bird food".	
	Something you'd never change? My name.	Shopping? Just when I have time and where I can find Conte of Florence for sure...	
	Favourite car? Renault Laguna	5 sexiest skiers? Mike Gianelli, Thaler Patrick, Erick Gvay, Bode Miller, Walter Girardi.	
	Horoscope sign? Capricorn.	SMS? Marathon...	
	Dečko? No-yes-no.	What makes you happiest? Life	
	What do you feel like in the morning? Great	Nickname? Jenny and Jani.	
	Brother? Racer in the world, but nate on my	If you weren't a skier, what would you be?	

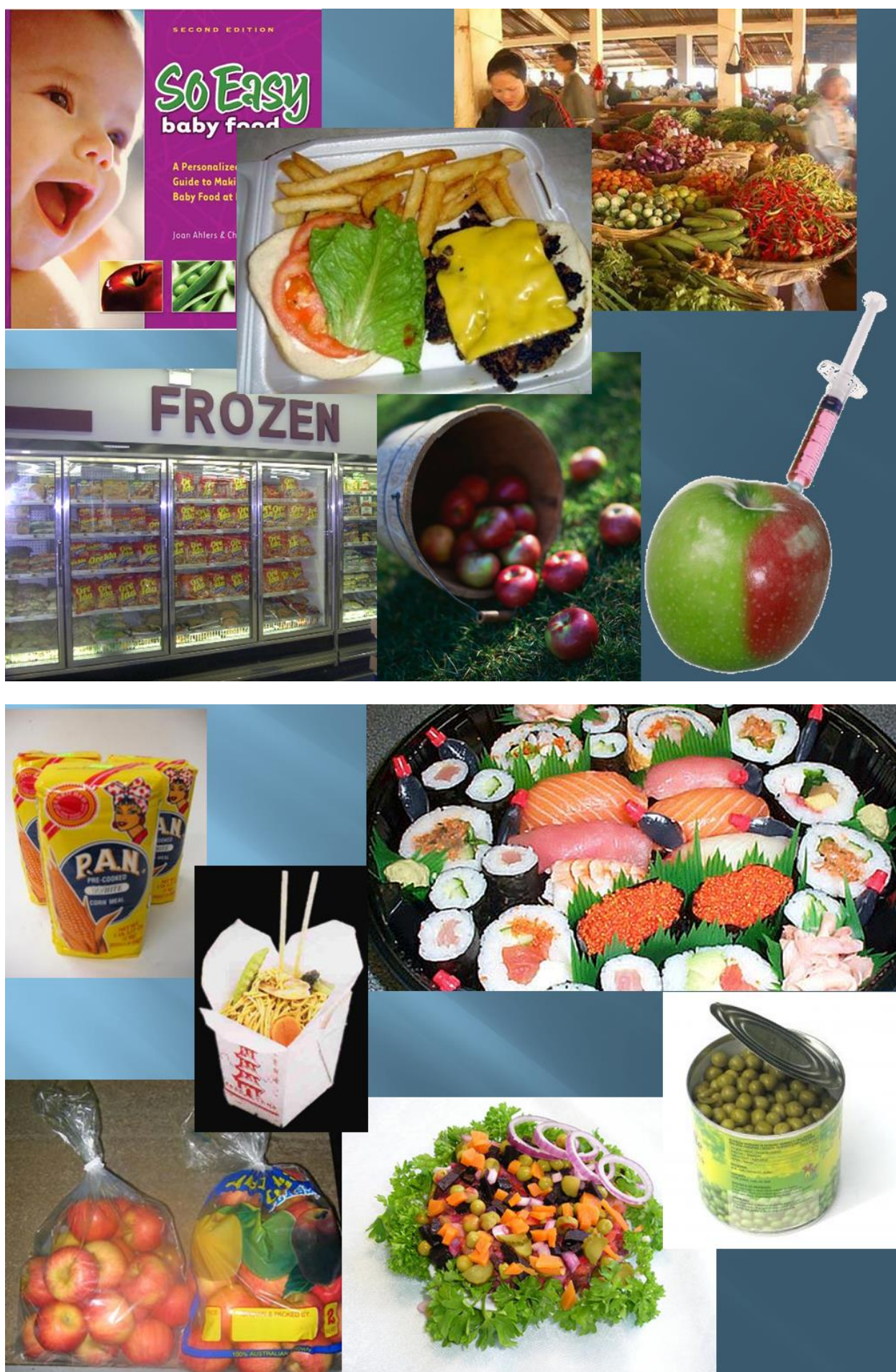
Додаток 5

1. Вивчення лексики. (Учні знайомляться з новою лексикою, знаходять семантичні відповідники на мультимедійних зображеннях, та використовують словники)

T.: Use the Mini-dictionary to find the meaning of the Key Words.

Key Words: Food (2)

baby food, fast food, fresh food, frozen food, genetically modified food, organic food, pre-cooked, pre-packed, ready-made, take-away, tinned food, vegetarian food.

The Passive

The Passive is used when we don't know the doer of an action or don't want/need to mention the doer; it is the action itself that is more important.

The museum was robbed three times last year.

We use the Passive with the by-phrase in the end when we want to put special emphasis on the doer.

He was killed by Stasi.

Present Simple Passive: am/is/are + 3rd form of the verb:

Fruit is grown in the south of the country.

Past Simple Passive: was/were + 3rd form of the verb:

The road was closed because of the floods.

Present Perfect Passive: has/have been + 3rd form of the verb:

The shop has been closed down.

Додаток 7

October gave a party,
The trees by hundreds came,
The chestnuts, oaks and maples
And leaves of every name.
The sunshine spread a carpet
And everything was grand,
Miss Weather led the dancing,
Professor Wind the band.

Eve Marriam

Коли Жовтень проводив вечірку,
Дерева ошатно вдяглись,
Каштани зібралися, дуби та клени
Пишним листям вихвалялись.
Сонячне світло розстелило килим,
Усе було грандіозно й велично,
Міс Погода гостинно всіх вітала,
І з професором Вітром у танку кружляла.

Олійник Наталія

Додаток 8

Література

1. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України №75/98-ВР від 2.02.98 р. // Офіційний вісн. України. — 1998. — №10. — с.376.
2. Закон України "Про загальну середню освіту" // Вісник, 1999.—№11.-с.-2.
3. Про національну програму інформатизації: Постанова Верховної Ради України №74/98-ВР від 4.02.98 р. // Офіційний вісн. України. — 1998. — № 10. — с.375.
4. Національна доктрина розвитку освіти // Вісник Київської обласної державної адміністрації, 2002.—№ 8.—с. 4.
5. «Комп'ютерне забезпечення навчального процесу в сільській школі»: За матеріалами міжнародної науково-практичної конф. // Інформатика. — 2000.— №46.— с. 1,4.
6. The Penguin dictionary of modern humorous quotations. – Penguin Books, 1986.
7. D. D. Vaid. Improve your English. – New Delhi, Orient Paperbacks, 1988.
8. Jerroo Menta. Cooking for the family – IBH Pablishers, 1988.
9. L. M. Medvedeva. English Grammar in proverbs. – K. University press, 1990.
10. Macmillan English Dictionary for advanced learners, 2006.
11. Polupan V. L. English – Speaking countries. – Харьков.: Издательская группа «Академия», 2000.
12. Reference Guide for the Teacher of English. Довідник вчителя англійської мови/ Упоряд. Е. Михайленко, І. Берегова. – К: Редакція загальнопедагогічної газети, 2004.
13. Top class Activities. – Penguin English, 2000.
14. Англійська мова та література. ТОВ «Видавнича група «Основа»
15. Англійські вірші для школярів: Навч. Посіб. / Укл. С. В. Гапонова. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2000.
16. Гевал П.А. Використання комп'ютера на уроках різних типів // Директор школи. — 2000. — №37. - с.5.
17. Голосова А.М. Информационные технологии на уроке // Специалист. — 2000. — №6. — с.20—21.
18. Іноземні мови. «Ленвіт»
19. Іноземні мови в навчальних закладах. «Педагогічна преса»

20. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання /Упорядник О.Я. Коваленко, І.п. Кудіна. – Харків. Торсінг плюс. 2005.
21. Кремень В. Від школи «індустріального суспільства»— до нової інформаційної доби: Прес-конференція міністра освіти і науки В. Кременя // Освіта України. — 2000. — 11 жовт.(№41). — с.2.
22. Л. В. Синько. Американский английский язык.- К. «Экспресс», 1992.
23. Мараховський Л. Інформаційні технології як психолого-педагогічна проблема // Шк. світ. — 2001. —№23.-с.4-5.
24. Н. К. Скляренко. Англійська мова у спілкуванні – К. “Освіта”, 1997.
25. Навчально-методичні комплекси New Opportunities видавництва Longman (Pre-Intermediate, Intermediate, Upper Intermediate).
26. Навчально-методичні комплекси Smart Macmillan (Beginner, Elementary, Pre-Intermediate, Intermediate).
27. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін.; За заг. ред. О.М.Пехоти.—К.: А.С.К., 2001.—с. 163—179.
28. Позакласні заходи з англійської мови. Випуск 1 / Укладач О. С. Любченко. – Х.: Вид. Гр. „Основа”, 2005.
29. Сбоева Л.І., Бондаренко О.О. Досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій // Відкритий урок, 2003— № 11—12.—с. 44—47.
30. Свиридчук Т. В., Петрук С. П. Вірші, ребуси, кросворди.- Навчально – методичний кабінет.- Тернопіль: Лібра terra, 2006.
31. Тиждень англійської мови в школі / Л. В. Калініна, Л.І. Березенська, І. В. Самойлюкевич та ін. – Х.: Вид. Група „Основа”, 2005.

